

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій
Кафедра комп'ютерної інженерії та інформаційних систем

СПІАБУС

Навчальна дисципліна Культурологія, культура мовлення, етика та естетика

Освітньо-професійна програма Інформаційні системи та технології

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Гапченко Олена Вікторівна
Профайл викладача	http://philosophy.khnu.km.ua/
E-mail викладача(ів)	gapchenkoov@ukr.net
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7797
Навчальний рік	2024-2025
Консультації	Очні: онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
ОД	3	6	4	120	54	18	-	36	-	66	-	-	+	-
Разом:			4	120	54	18	-	36	-	66	-	-	1	-

Анотація дисципліни

Дисципліна «Культурологія, культура мовлення, етика та естетика» є складовою загальної підготовки бакалаврів спеціальності «Інформаційні системи та технології». Культурологія, культура мовлення, етика та естетика є самостійною дисципліною гуманітарних наук. Її проблемне поле визначається необхідністю розуміння культури як специфічно людського феномену та системи цінностей, розумінням відмінностей між різними культурами, вивченням процесу культурної взаємодії, розумінням ролі культури в сучасному глобальному та технократичному світі, у розвитку суспільства, техніки і технології, розуміння значення культури мовлення, з'ясування місця етики та естетики в духовній культурі. Культурологія, культура слова, етика й естетика — це інтегративне пізнання основних теорій і концепцій культурного розвитку, взаємодії культури й цивілізації, взаємозв'язку культури й природи, культури й суспільства, аксіологічних основ культури, моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства, історичні типи культури, особливості української культури, специфіка усного та публічного мовлення, ділового та професійного спілкування.

Курс «Культурологія, культура мовлення, етика та естетика» є одним із курсів загальної підготовки бакалаврів у галузі інформаційних технологій і тому відіграє провідну роль у підготовці бакалаврів комп'ютерної інженерії.

Курс викладається для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання за спеціальністю «Комп'ютерна інженерія». При викладанні курсу використовуються активні та творчі форми проведення занять, зокрема проблемне навчання.

Препрекізити: Українська мова (як іноземна); Громадянське суспільство, економіка та управління

Кореквізити: Філософія

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів поглибленого розуміння змісту і предмету культурології, культури мовлення, етики та естетики, з'ясування ролі особистості в культурі, вивчення особливостей національної культури, оволодіння нормами професійного спілкування.

Завдання дисципліни: сформувати у студентів знання сутності культури, культури мовлення, уявлення про основні культурологічні теорії та концепції, охарактеризувати форми й типи культур та цивілізацій, вивчити зміст та особливості української культури, розкрити зміст етики та естетики як філософських дисциплін, з'ясувати місце культури мовлення в системі сучасної культурології. Забезпечити набуття компетентностей та досягнення результатів навчання відповідно до Стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності „Комп'ютерна інженерія”

Після вивчення дисципліни "Культурологія, культура мовлення, етика та естетика" студент має досягти таких результатів навчання (сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей):

Компетентності, на формування яких спрямовано ОК:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в комп'ютерній галузі або навчання, що передбачає застосування теорій та методів комп'ютерної інженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та здорового способу життя.

Програмні результати навчання, на забезпечення яких спрямовано ОК:

ПРН4. Знати та розуміти вплив технічних рішень в суспільному, економічному, соціальному і екологічному контексті.

ПРН14. Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів.

ПРН17. Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською мовою та однією з іноземних мов (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською).

ПРН21. Якісно виконувати роботу та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: знати та розуміти вплив технічних рішень в суспільному, економічному, соціальному і екологічному контексті; вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів; спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською мовою та однією з іноземних мов (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською); якісно виконувати роботу та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ ти ж н я	№ те ми	Тема лекції	Тема практичного заняття	Самостійна робота студентів		
				Зміст	Го д.	Література
1	2	3	4	5	6	7

1	1	Тема 1. Культурологія як наука. Специфіка культурологічного знання.	ПЗ1 Культурологія як наука. Специфіка культурологічного знання.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №1. Підготовка до практичного заняття № 1	8	[1-5]
2			ПЗ2 Культурологія як наука. Специфіка культурологічного знання.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №1 Підготовка до практичного заняття № 2		[1-5]
3	2	Тема 2. Основні теорії та концепції в культурології.	ПЗ3 Основні теорії та концепції культурології.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №2. Підготовка до практичного заняття № 3	8	[1-5]
4			ПЗ4 Основні теорії та концепції культурології.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №2. Підготовка до практичного заняття № 4, підготовка до ТК 1		[1-5]
5	3	Тема 3. Культура і цивілізація.	ПЗ5 Культура і цивілізація.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №3 Підготовка до практичного заняття № 5	8	[1-5]
6			ПЗ6 Культура і цивілізація.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №3 Підготовка до практичного заняття № 6		[1-5]
7	4	Тема 4. Культура і суспільство.	ПЗ7 Культура і суспільство.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №4. Підготовка до практичного заняття № 7	8	[1-5]
8			ПЗ8 Культура і суспільство.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №4. Підготовка до практичного заняття № 8		[1-5]
9	5	Тема 5. Наука в системі культури.	ПЗ9 Наука в системі культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №5. Підготовка до практичного заняття № 9	8	[1-5]
10			ПЗ10 Наука в системі культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №5. Підготовка до практичного заняття № 10		[1-5]
11	6	Тема 6. Генеза культури.	ПЗ11 Генеза культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №6. Підготовка до практичного заняття № 11	10	[1-5]
12				Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №6. Підготовка до практичного заняття № 12		[1-5]

13	7	Тема 6. Генеза культури.	ПЗ12 Генеза культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №6. Підготовка до практичного заняття № 13		[1-5]
14			ПЗ13 Генеза культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №6. Підготовка до практичного заняття № 13		[1-5]
15	8	Тема 7. Культура мовлення в системі сучасної культурології.	ПЗ14 Культура мовлення в системі сучасної культурології.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №7. Підготовка до практичного заняття № 14 захист есе	8	[1-5]
16			ПЗ15 Культура мовлення в системі сучасної культурології.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №7. Підготовка до практичного заняття № 15		[1-5]
17	9	Тема 8. Етика та естетика в духовній культурі людства.	ПЗ16 Етика та естетика в духовній культурі людства ТК_2	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №8. Підготовка до практичного заняття № 16	8	[1-5]
18			ПЗ17,18 Етика та естетика в духовній культурі людства	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №8. Підготовка до практичного заняття № 17,18 підготовка до ТК_2		[1-5]

Примітка: * Послідовність проведення занять визначається розкладом (може не відповідати нумерованим тижням)

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції, лабораторні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До лабораторних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зраховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з врахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих її видів робіт. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування перед допуском до виконання лабораторної роботи – здійснюється на її початку; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом захисту кожної лабораторної роботи згідно з робочою програмою дисципліни і робочим навчальним планом.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота								Самостійна індивідуальна робота	форма семестрового контролю	
Семінарські заняття								ТК 1	ТК 2	
1	2	3	4	5	6	7	8			
ВК: 0,6								0,2	0,2	залік

Умовні позначення: ТК – тестовий контроль; Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

**Критерії оцінювання за видами робіт
Усне опитування**

При оцінюванні знань студентів під час практичних (семінарських) занять викладач керується такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1–7	8-10	11-16	17-20
Оцінка	2	3	4	5

Тестування студент може пройти в он-лайн режимі в модульному середовищі MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час опрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Семестровий контроль (залік)

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення усіх оцінок до електронного журналу.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Культурологія як наука.
2. Поняття «культура».
3. Еволюція поняття культури.
4. Сучасне розуміння культури.
5. Духовна культура.
6. Культура як об'єкт вивчення культурології.
7. Проблема визначення культури.
8. Культура і цивілізація.
9. Східна та західноєвропейська культура.
10. Етносоціологічне та філософське визначення культури.
11. Сучасна філософія культури і цивілізації.
12. Шпенглер О. Про перспективи розвитку західноєвропейської культури.
13. Філософія культури О.Шпенглера. Поняття локальних культур.
14. Теорія локальних цивілізацій А. Тойнбі.
15. Антропологічні визначення культури.
16. Поняття цивілізації. Співвідношення культури і цивілізації.
17. Особливості розвитку сучасної цивілізації.
18. Міфологічний світогляд і перші уявлення про культуру.
19. Світоглядні системи Стародавнього Сходу та культура.
20. Релігійний світогляд і розвиток культури.
21. Антична філософія і культура.
22. Принцип функціоналізму в культурології (Б. Малиновський).
23. Структуралістський підхід до культури (К. Леві-Строс).
24. Філософське осмислення культури. Від античності до модернізму.
25. Неокантіанство та його підхід до розуміння культури.
26. «Філософія життя» і заперечення раціоналізму в культурі.
27. Проблеми культури та розвитку людини у філософії екзистенціалізму.
28. Марксистське розуміння культури та шляхів її розвитку.
29. Сучасні філософські уявлення про культуру.

30. Х. Ортега-і-Гассет як теоретик культури.
31. Концепція «благоговіння перед життям» А. Швейцера.
32. Герменевтика і проблема розуміння культурних смислів.
33. Постіндустріальне суспільство і культура.
34. Концепція «діалогу культур» (М. Бахтін, В. Біблер).
35. Й. Гейзінг і його концепція культури.
36. Вплив гуманістичних ідей на розвиток української культури.
37. Культура і природа. 38. Культура в системі людської діяльності.
39. Культура як опозиція природі.
40. Формування культурного простору як семантичні опозиції.
41. Принципи культурного смислоутворення.
42. Роль творчої особистості у створенні культурного простору.
43. Еволюційна парадигма розвитку культури.
44. Циклічні теорії історичного циклу.
45. Поняття культурних змін.
46. Стиль у культурі.
47. Особливості наукової культури.
48. Наукова картина світу і розвиток культури.
49. Історичні форми мистецтва.
50. Поняття масової та елітарної культури.
51. Вплив техногенної цивілізації на розвиток масової культури.
52. Глобалізація і культура.
53. Глобалізаційні процеси в сучасному світі та культурі.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Культурологія, культура мовлення, етика та естетика» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою підготовлено і опубліковано в Модульному середовищі для навчання (Moodle):

1. Лекції за тематикою, зазначеною в робочій програмі дисципліни;
2. Методичні вказівки до практичних занять;
3. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів денної форми навчання;

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Козира Є. В. Культурологія: навчальний посібник . К.: ВСВ «Медицина», 2017. 352 с.
2. Конверський А. Є. та інші. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів/ кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського. Харків: Фоліо, 2013. 863 с.
3. Коневич О. В., І. Я. Юркевич. Культурологія : навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. - 88 с.
4. Культурологія: хрестоматія: навч.посіб. для самост. роботи та сем. занять / уклад.: К. В. Кислюк, Г. Д. Панков. - Київ : Кондор-Видавництво, 2017. - 176 с.
5. Естетика: підручник /Л.Т. Левчук, Д.Ю., Кучерюк, В.І. Панченко. - Київ: Центр учбової літератури, 2010. - 520 с.
6. Малахов В.А. Етика: курс лекцій / В. Малахов. - Острог: Вид. НУ «Острозька академія», 2014. - 214 с.
7. Торчинський М.М. Культура наукової мови: навч. пос. Хмельницький, 2012. – 269 с.
8. Гопанчук І.Г., Шатенко С.Ю. Українська мова в діловому спілкуванні: навч. пос. Київ: Київ.нац. торг.-екон унів-т, 2016. – 196 с.

Розробник:

к.пед.н., доц. Гапченко О.В.

Погоджено:

Зав. каф. КПС:

к.т.н., доц. Засорнова І.С

Гарант ОПП «ІСТ»:

д.т.н., доц. Гнатчук Є.Г.